

jasonreynolds

PATINA

PATTY IS GEEN **BAGGER**.

Vertaald door Maria Postema

DOEN: alles (look de wedstrijd uit m'n hoofd zetten en het haar van mijn zusje vlechten)

EEN VALSE START bestaat niet. Want vals betekent nep, en je kan niet nepstarten bij atletiek. Je start of je start niet. Je rent of je rent niet. Er zit niks tussenin. Een verkeerde start, dat kan wel. Klinkt ook logischer. Dat betekent dat je gewoon op het verkeerde moment bent gestart. Als je te vroeg begint te rennen terwijl er niemand met je meerent. Geen tegenstanders, alleen je eigen hoofd dat zweert dat de anderen je op de hielen zitten. Maar er is niemand. Niet echt. Geen achtervolger. Dat is wat ze eigenlijk bedoelen als ze het over een valse start hebben. Een echte start op het verkeerde moment. En tijdens die eerste wedstrijd van het seizoen besepte niemand dat zo goed als Ghost.

Vóór de wedstrijd stond ik met de rest langs de zijlijn te klappen en Ghost en Lu op te hypen terwijl ze op hun plekken gingen staan. Daarvoor hadden ze elkaar zelf natuurlijk al op lopen fokken, met hun gepraat alsof zij de enigen op de baan waren. Grappig dat ze elkaar bij hun eerste ontmoet-

ting alleen maar boos aan konden staren en nu dikke maties waren alsof ze een tweepersoonsbende waren of zo. Lu en Ghost – echte bro's. Ha! Bro's. Dat zou hun sneue bende-naam kunnen zijn. Ghost en Lu, Gedoe zou ook nog kunnen. Heel even dacht ik zelfs dat die naam misschien beter paste. Vooral na die actie van Ghost.

Eerst dacht ik nog dat-ie het perfect getimed had. Ik dacht dat Ghost zich precies op het moment dat het startschot klonk van de lijn afzette, alsof hij gewoon wist wanneer het kwam. Alsof hij het vanbinnen voelde of zo. Maar hij hoorde het tweede schot niet. Nee, dat neem ik terug. Natuurlijk hoorde hij het wel. Het was echt een harde knal. Die kon je niet níét horen. Maar hij wist niet dat die knal betekende dat hij te vroeg was vertrokken, dat hij vals was gestart. Het was z'n eerste wedstrijd, dus hij had geen idee dat het tweede schot betekende dat hij moest stoppen en opnieuw moest beginnen. Dus... dat deed hij niet.

Hij rende de volle honderd meter. Wist niet dat de mensen niet voor hem juichten maar riepen dat-ie moest stoppen, terug naar de start moest. Dus toen hij bij de finish was, stak hij triomfantelijk zijn handen omhoog, draaide zich om en grijnsde al die tanden van 'm bloot, tot hij zag dat alle andere lopers – zijn concurrenten – nog aan het begin van de baan stonden. Hij keek naar het publiek. Alle mensen lachten. Wezen. Schudden hun hoofd, terwijl Ghost het zijne liet hangen. Hij staarde naar het zwarte asfalt, en het was alsof iemand een ballon opblies in zijn borst en weer leeg liet lopen, en weer opblies, en weer leeg liet lopen. Ik was bang dat de ballon zou knappen. Dat Ghost

uit elkaar zou knallen, zoals toen-ie net in het team zat. En ik zag aan de manier waarop hij op zijn wang kauwde dat hij dat ook wel zou willen, of misschien wilde hij gewoon blijven rennen, de baan af, het park uit, het hele eind terug naar huis.

Coach liep naar 'm toe, fluisterde iets in z'n oor. Ik weet niet wat. Maar het was vast iets als: 'Het is niet erg, rustig maar, niks aan de hand, je zit er nog in. Maar als je het nog een keer doet word je gediskwalificeerd.' Of nee, Coach kennende was het waarschijnlijk iets diepzinnigers, iets als... weet ik veel. Ik kan even niks bedenken, maar Coach zit altijd vol diepzinnigheid. Wat het ook was, Ghost hief zijn hoofd en draafde terug naar de start, waar Lu met opgestoken hand stond te wachten om hem een high five te geven. Ghost was nog buiten adem, maar er was geen tijd om bij te komen. Hij moest meteen op zijn plek gaan staan. Zich klaarmaken om helemaal opnieuw te rennen.

De starter stak het pistool nog een keer in de lucht. Mijn maag draaide zich nog een keer om. De man haalde de trekker nog een keer over. Nog een keer *boem!* En Ghost ging er nog een keer vandoor. Het leek wel alsof zijn benen dynamietstaven waren, alsof die eerste keer alleen het lont aangestoken was en het vlammetje nu bij het ontploffende stuk was gekomen. En ik zeg het je, Ghost... ontplofte. Hij knalde, op de best mogelijke manier. Echt waar, die jongen vloog van de lijn, nog sneller dan de vorige keer, met zilveren schoenen die als vonken van de baan spatten.

Eerste race. Eerste plek.

Zelfs na een valse start.

En als een valse start eigenlijk een echte start op het verkeerde moment is – want te vroeg – dan had ik denk ik een valse finish, wat ook geen nepfinish is, maar een echte finish, alleen dan... te laat. Snap je?

Anders leg ik het even uit.

Mijn wedstrijd was hierna. En ik ren die achthonderd meter dus al drie jaar. Het is mijn afstand. Ik heb een systeem, een manier om 'm te rennen. Ik kom sterk en laag uit mijn startblok en tegen de tijd dat ik rechtop sta, ren ik ritmisch, maar ik laat mezelf eerst altijd even terugvallen. Het eerste rondje blijf ik koel. Tempo. Daar gaan lopers op de achthonderd meter de mist in. Ze beginnen te snel en gaan bij het tweede rondje kapot. Ik heb een hele hoop meiden zich stuk zien lopen omdat ze zich op de eerste vierhonderd meter aan het uitsloven waren. Maar ik wist beter. Ik wist dat het om die tweede vierhonderd meter draaide. Maar wat ik niet wist was dat de meiden in deze nieuwe categorie supersnel waren. Dat ze in topconditie waren. Dus toen het pistool afging en we begonnen, besepte ik dat het tempo dat ik moest aanhouden om bij de groep te blijven hoger lag dan ik gewend was. Maar ik dacht natuurlijk dat die meiden stom waren en binnen twintig seconden moe zouden zijn.

Binnen dertig seconden.

Binnen veertig seconden.

Het gebeurde niet, en in plaats daarvan was ik degene die tegen mezelf zei: o man, ik ben moe. Hoezo ben ik moe? En toen we de laatste tweehonderd meter in gingen, moest ik diep graven en een tandje bijschakelen. Dus ik zette de straalmotoren aan.

Zo ging het.

Cornrows, Korte Kop, Paardenstaart en Gare Staart voor me. Maak ze af, Patty. Lopen, lopen, lopen, doorademen. Cornrows loopt inmiddels naast me. Het publiek roept wat ze altijd roepen als iemand wordt ingehaald: *Wooeep! Wooeep! Wooeep!* Lopen. Lopen. Cornrows is er geweest. Nog honderd meter. Grote mond. Grote ogen. Grote passen. Maak ze af, Patty. Pompemde armen die de lucht als water aan de kant duwen. Korte Kop vertraagt. Dat kleine hoofd van d'r wiebelt alsof het er elk moment af kan vallen. Die is moe. Eindelijk. *Wooeep! Wooeep!* Hebbes. Nog maar twee. Paardenstaart voelt me aankomen. Ze hoort waarschijnlijk mijn voetstappen boven het gejoel uit. Ze weet dat ik in de buurt ben, en dan maakt ze de grootste fout ooit, het enige wat je van geen enkele coach ooit mag doen: ze kijkt om. Want als je omkijkt raak je meteen uit balans en dan gaat het mis in je hoofd. En zodra Paardenstaart over haar schouder keek, begon het gewoep weer als een sirene te loeien. *Wooeep! Wooeep! Wooeep!* Nog vijftig meter. Jazeker, ik kom eraan. Maak ze af, Patty. Ik kom eraan. Ik zag Gare Staart vlak voor haar, met dat sliertje haar als een slangentong uit haar achterhoofd. Ze had bijna geen adem meer. Dat kon ik zien aan haar slordige houding. Paardenstaart had ook bijna geen adem meer. Ik ook niet. Maar nog erger voor mij was dat we ook bijna geen baan meer hadden.

Ik haalde Paardenstaart nog net in – tweede plek – en zakte in elkaar. De mensen die om me heen stonden te juichen en op de tribune sprongen werden al snel een kleu-

rige, golvende waas toen de tranen kwamen. Tweede? De stomme tweede plek? Gatver. Ik ging echt niet janken. Ik wilde het wel, het water prikte in mijn oogleden, maar ik vertikte het. Ik wilde ergens tegenaan schoppen, zo boos was ik. Coach Whit kwam naar me toe en hielp me over-eind, en zodra ik stond rukte ik me los en hinkte naar de bank. Ik had kramp in mijn brandende benen, maar ik had toch zin om ergens tegenaan te schoppen. Om de bank omver te schoppen misschien. Of die stomme sinaasappel-schijfjes die de moeder van Lu had meegenomen. Wat dan ook. Maar in plaats daarvan ging ik zitten en zei de rest van het toernooi geen woord meer. Ja, ik ben een slechte verliezer, als je het zo wil noemen. Maar ik hou gewoon van winnen. Ik wil alleen maar winnen. De rest is... vals. Nep.

Maar echt.

Zo echt dat ik er de volgende dag onderweg naar de kerk niet eens over wilde praten. Met niemand niet. Zelfs niet met God. Ik had de hele ochtend Maddy's haar zitten vlechten zoals ma vroeger mijn haar vlocht. Het enige verschil is dat ma dikke vingers heeft en altijd vlocht alsof ze mijn babyhaartjes probeerde uit te rukken of me kaal wilde maken. Met praatjes als: 'Lekker strak, anders gaat het los.' Ja ja. Maar ik vlecht Maddy's haar niet zo strak, en ik doe een volle bos haar in een halfuur als ze stilzit. Wat nooit gebeurt.

'Hoeveel nog?' jammerde Maddy, die voor me op de grond zat te wiebelen.

'Bijna klaar. Doe gewoon even chill, zodat ik...' Ik pakte het blikje met kraaltjes en schudde er als een sambabal mee

naast haar oor. Ze werd in één klap rustig en ik mocht zelfs haar hoofd naar voren duwen zodat ik het laatste stukje kon vlechten, bij de dichte krulletjes in haar nek. Ik stak mijn vinger in de smurrie op de rug van mijn hand en wreef het uit over haar hoofdhuid. Daarna smeerde ik vet in het laatste pluizige bolletje, trok het naar voren, liet het weer los en zag het terugspringen tot donkerbruin suikerspinnenspul.

‘Welke kleuren wil je?’ vroeg ik terwijl ik het haar in drie plukken verdeelde.

‘Ehmmm...’ Maddy legde haar vinger op haar kin en speelde dat ze nadacht. Ik zeg speelde omdat ze al wist welke kleur ze wilde. Ze koos elke week dezelfde. Er zat ook maar één kleur in het blikje.

‘Rood,’ zeiden we allebei tegelijk, ik natuurlijk iets scherper en met minder pit. Maddy probeerde zich om te draaien om een gekke bek naar me te trekken, maar ik zat midden in een vlecht.

‘Niks ervan. Stilzitten jij.’

Toen was het tijd voor de kraaltjes. Dertig vlechtjes vandaag. Dus drie rode kraaltjes om elke vlecht. Negentig kraaltjes. Ik deed hele kleine stukjes aluminiumfolie om de uiteindes zodat de kraaltjes er niet af gingen, ook al wist ik dat dat toch wel zou gebeuren. Maar wie heeft er tijd om van die kleine elastiekjes te gebruiken? Ik niet. En Maddy al helemaal niet.

Toen we klaar waren deed Maddy wat ze altijd deed: naar de badkamer rennen. Ik liep achter haar aan, zoals ik altijd deed, en tilde haar op zodat ze zichzelf in de spiegel kon zien. Ze lachte, haar mond een piano met maar één zwar-

te toets, één ontbrekende voortand. Daarna rende Maddy terug naar de woonkamer om een luchtkusje te blazen naar de foto die op het tafeltje naast de tv stond – altijd dezelfde foto – van mij toen ik zo oud was als zij, zes, met een grote grijns en een ontbrekende voortand en vlechtjes met rode kraaltjes en aluminiumfolie om de uiteindes.

Ik doe Maddy's haar elke zondag om twee redenen. De eerste is omdat mamlie het niet kan. Als het aan haar lag zou Maddy's haar elke dag in twee bolle Afro-knotjes zitten. Of mamlie zou het inmiddels allemaal afgeschoren hebben. Het is niet dat ze het niet belangrijk vindt. Dat vindt ze wel. Maar ze weet gewoon niet wat ze aan moet met haar als dat van Maddy – als dat van ons. Ma wel, maar mamlie... nope. Ze heeft er nooit mee te maken gehad en er is geen boek voor witte mensen waarin staat hoe ze met zwart haar moeten omgaan. En aan haar man, mijn oom Tony, heb je ook niks. Sinds ze ons geadopteerd hebben zegt oom Tony altijd hetzelfde als ik over Maddy's haar begin: laat het toch gewoon lekker krullen. Alsof hij bij Maddy achter in de klas gaat zitten om alle zesjarige pestkoppen met hun speldjes een poepie te laten ruiken. Echt niet. Maar gelukkig voor iedereen, en zeker voor Maddy, weet ik wel wat ik doe. Ik ben al m'n hele leven een zwart meisje.

De andere reden dat ik op zondag altijd Maddy's haar doe is omdat we dan naar ma gaan, en zij wil niet dat Maddy eruitziet alsof ze 'niet weet hoe het hoort'. Dus nadat Maddy's haar gedaan is, trekken we onze kleren aan. Onze móóie kleren, bedoel ik. Onze mooiste. Maddy doet een van haar kerkjurken aan, met witte lakschoenen die de meeste men-

sen alleen op paaszondag dragen, maar voor ons – voor ma – is elke zondag paaszondag. Ik trek ook een jurk aan en haal een kam door mijn haar tot het doet wat ik wil. Lelijke zwarte ballerina's aan m'n voeten omdat ma niet wil dat ik er 'onfatsoenlijk uitzie in het huis van de Heer'. Daarna brengt mamlie ons met de auto naar de andere kant van de stad: naar Barnaby Terrace, mijn oude wijk.

Barnaby Terrace is... prima. Ik weet niet goed wat ik er nog meer over moet zeggen behalve dat er niet echt iets over te zeggen valt. Niemand is er rijk, da's een ding dat zeker is. Maar niemand is er ook echt arm. Iedereen is gewoon gewoon. Gewone mensen met gewoon werk en gewone kinderen die naar gewone scholen gaan en later als ze groot zijn gewone mensen worden met gewoon werk, en ga zo maar door. En ik denk dat alles aan mij ook heel gewoon was, tot zes jaar geleden. Dat ging zo. Ik was net zes geworden en mijn vader en ik hielden een van onze beroemde onzichtbare cupcakepartijtjes. Een beetje zoals meisjes in oude tv-series van die theepartijtjes houden, en dat je dan weet dat er geen echte thee in die kopjes zit – zo dus. Alleen had ik geen servies, en we mochten van mijn moeder niet haar echte theekopjes gebruiken, wat eigenlijk gewoon allerlei verschillende koffiemokken waren, en bovendien zei mijn vader altijd dat hete thee niet eens lekker genoeg is om ook maar te doen alsóf je het drinkt. En hij zei ook dat 'hete' en 'thee' uit dezelfde letters bestaan, en 'hete' rijmt op 'eten', dus je kan net zo goed doen alsof je eet. En het állerbeste kan je doen alsof je cupcakes eet. Dus die aten we altijd – denkbeeldige cupcakes.